

โดย... **ดร.นาริษา วัฒนกมล**
ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย

เศรษฐกิจไทยในมรสุม วิกฤติเศรษฐกิจโลก ปี 2552

“ในปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ ทั้งจากปัจจัยภายในและต่างประเทศ ซึ่งนับว่ามีความร้ายแรงที่สุดนับตั้งแต่วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 โดยนอกจากการเมืองจะขาดเสถียรภาพแล้ว ราคาน้ำมันในตลาดโลกได้ปรับเพิ่มขึ้นถึงจุดสูงสุดในเดือนกรกฎาคมที่ 140 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล จนส่งผลกระทบต่อต้นทุนทางธุรกิจและค่าครองชีพของประชาชน ดึงให้เงินเฟ้อขึ้นสูงสุดถึงร้อยละ 9.2 ในเดือนเดียวกัน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้รับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม รวมทั้งสิ้นร้อยละ 0.5 ต่อปี เพื่อลดทอนแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยยังคงแข่งขันได้ในเวทีโลก และสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยยังเติบโตได้อย่างยั่งยืน

ในช่วงท้ายของปี แรงกดดันด้านเงินเฟ้อลดลงอย่างรวดเร็ว แต่เรากลับต้องเผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจด้านต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากวิกฤติทางการเงินที่ลุกลามจากประเทศสหรัฐอเมริกา ไปยังประเทศอื่นๆ ทั่วโลก และมีผลให้เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ชะลอตัวอย่างรุนแรง รวมทั้งผลกระทบจากสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ ที่ทวีความรุนแรงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางปัญหาต่างๆ ทั้งการขาดเสถียรภาพทางการเมือง การเกิดวิกฤติการเงินโลกที่รุนแรงมากที่สุดในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ราคาน้ำมันที่ขึ้นสูงเป็นประวัติการณ์ และความเชื่อมั่นของธุรกิจและประชาชนที่ลดลงต่อเนื่อง เศรษฐกิจไทยในปี 2551 ก็ยังขยายตัวในเกณฑ์ดีที่ประมาณร้อยละ 3.5 ถึง 4.0

ในปัจจุบัน แม้ปัญหาเสถียรภาพการเมืองภายในประเทศจะคลี่คลายลง แต่ปัจจัยภายนอกโดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกอย่างรุนแรงจะเป็นความเสี่ยงที่สำคัญที่เราต้องเผชิญ เพราะไม่มีใครบอกได้ว่าภาวะเศรษฐกิจถดถอยที่เกิดขึ้นในประเทศหลักๆ จะลดลงและยาวนานเพียงไร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไทยภาคเศรษฐกิจจริงของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ผ่านช่องทางการค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายเงินทุน ซึ่งในส่วนของประเทศไทยก็เริ่มเห็นผลกระทบบ้างแล้ว โดยภาคการผลิตและการส่งออกที่ชะลอลงใน 2 - 3 เดือนที่ผ่านมา ทำให้ธุรกิจเริ่มลดกำลังการผลิตและชั่วโมงการทำงาน และบางแห่งเริ่มมีการปลดแรงงาน

ถึงแม้เราต้องเผชิญกับสภาวะที่ยากลำบากมากขึ้นในปีนี้ แต่ก็ยังมีปัจจัยบางอย่างที่ฉันเชื่อว่าจะช่วยให้เศรษฐกิจไทยผ่านบททดสอบครั้งสำคัญครั้งนี้ไปได้

ประการแรก เสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาคอยู่ในเกณฑ์ดี ในส่วนของเสถียรภาพในประเทศ อัตราเงินเฟ้อได้ลดลงต่อเนื่องจนมาอยู่ที่ร้อยละ 0.4 ในเดือนธันวาคมที่ผ่านมา ซึ่งนอกจากจะเพิ่มอำนาจซื้อของประชาชนยังทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเพื่อเอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจประกอบกับระดับหนี้สาธารณะยังอยู่ในเกณฑ์ดี โดย ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2551 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP มีเพียงร้อยละ 37.0 เปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถเพิ่มเม็ดเงินการใช้จ่ายได้ ขณะที่ด้านเสถียรภาพต่างประเทศนั้น เรามีเงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2551 ถึง 106.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สูงกว่านี้ต่างประเทศระยะสั้นถึง 4 เท่าตัว

ประการที่สอง ระบบสถาบันการเงินมีความแข็งแกร่งพอจะรองรับวิกฤติการเงินโลก และสามารถทำหน้าที่เป็น

ตัวกลางทางการเงินต่อไปได้ ครั้งนี้ระบบสถาบันการเงินไม่อ่อนแอเหมือนวิกฤติปี 2540 ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินเอง ผนวกกับนโยบายสำคัญๆ ด้านกำกับดูแลสถาบันการเงิน ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะการปฏิรูประบบแนวทางการกำกับที่เน้นการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน และการปรับปรุงเกณฑ์การกันสำรองนั้น มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ระบบสถาบันการเงินไทยในปัจจุบันมีฐานะมั่นคงแข็งแรงและยืนได้ด้วยตัวเอง จะเห็นได้ว่าภาคธนาคารมีเงินกองทุนอย่างเพียงพอ โดยอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ในเดือนพฤศจิกายน 2551 อยู่ที่ร้อยละ 15.6 และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง (Gross NPL ratio 5.3% Net NPL ที่หักสำรองแล้วร้อยละ 2.9 ณ สิ้นปี 2551) ประกอบกับที่ผ่านมา ธนาคารพาณิชย์ไทยมีสัดส่วนการลงทุนในต่างประเทศที่ต่ำมาก เพียงร้อยละ 1.1 ของสินทรัพย์รวม ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2551 จึงมีความพร้อมในการสนับสนุนด้านการเงินแก่ภาคธุรกิจและประชาชน

ประการที่สาม ภาคเอกชนเองก็มีความแข็งแกร่งกว่าในอดีตมาก หนี้ของภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนอยู่ในระดับต่ำ ภาคการผลิตและบริการซึ่งได้รับผลกระทบในครั้งนี้ได้มีการปรับตัวและมีกำไรสะสมมาระดับหนึ่งก่อนหน้าสำหรับภาคเกษตรซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานหลักของประเทศก็ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่าราคาสินค้าเกษตรในปัจจุบันจะลดลงแต่ต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ยและน้ำมัน ก็ลดลงด้วย ซึ่งช่วยลดภาระของเกษตรกรได้ในระดับหนึ่ง ทั้งหมดนี้จะช่วยประคองให้การบริโภคภาคเอกชนยังเติบโตได้ในปีนี้ โดยเฉพาะหากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคดีขึ้น

ประการสุดท้าย คือ นโยบายเศรษฐกิจมหภาคทั้งนโยบายการเงินและการคลังของทางการที่มุ่งจะกระตุ้นเศรษฐกิจ ภายใต้วินัยทางการเงินและการคลังที่ออกมา ก็จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่อไปได้

ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเห็นว่าเศรษฐกิจไทยปีนี้ยังมีแนวโน้มที่จะเติบโตต่อไปได้ ไม่ถึงขั้นถดถอยเหมือนกับหลายประเทศ โดยประมาณการเศรษฐกิจล่าสุดของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบาย

การเงิน ได้แถลงต่อสาธารณะไปเมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมา ซึ่งว่าเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเฉลี่ยทั้งปีตั้งแต่ร้อยละ 0 ถึง 2.0 ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานจะเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.5 ถึง 1.5 ต่อปี ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในบางเดือนอาจจะติดลบ ซึ่งเป็นผลของการปรับลดลงอย่างมากของราคาน้ำมัน โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกับปีก่อน

แม้เศรษฐกิจของเราจะยังมีปัจจัยบวกดังกล่าวข้างต้น แต่เราไม่อาจตั้งอยู่ในความประมาท เนื่องจากเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงทั้งการเงิน และการค้ากับต่างประเทศในระดับที่ค่อนข้างสูง จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งเราต้องติดตามการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไปอย่างใกล้ชิด

ในช่วงต่อไป ดิฉันขอพูดถึงนโยบายและมาตรการที่เราจะทำในปี นี้ เพื่อให้ความมั่นใจแก่ท่านทั้งหลายว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะที่มีหน้าที่ดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจนั้น พร้อมทั้งจะดำเนินนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมกับแนวโน้มของเศรษฐกิจและภาวะทางการเงินภายใต้วินัยทางการเงิน เพื่อให้เศรษฐกิจไทยผ่านความท้าทาย ที่สำคัญในปี นี้

ในแง่ของนโยบายการเงิน เมื่ออัตราเงินเฟ้อลดลงมาก นโยบายการเงินก็พร้อมที่จะเอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้ว่าเมื่ออัตราเงินเฟ้อลดลงมาก แต่เศรษฐกิจมีความเสี่ยงที่จะชะลอตัวมากจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ประกอบกับแรงกระตุ้นทางการคลังยังต้องอาศัยเวลาอีกระยะหนึ่งนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย ภายใต้กรอบวินัยทางการเงิน ด้วยการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายในเดือนธันวาคม และมกราคมที่ผ่านมา รวมทั้งสิ้นร้อยละ 1.75 ต่อปี จากร้อยละ 3.75 มาอยู่ที่ร้อยละ 2.0 ต่อปี ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการ สอดรับกับนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ และประสงค์ให้เศรษฐกิจไทยยังคงสามารถเติบโตได้ในระยะต่อไป

ควบคู่ไปกับการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทในลักษณะที่มีความยืดหยุ่นเช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา โดยจะดูแลไม่ให้เกิดค่าเงินบาทผันผวนมากเกินไป จนเป็นอุปสรรค

ต่อการทำธุรกิจ สำหรับด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายธนาคารแห่งประเทศไทยจะยังคงยึดกรอบการดำเนินนโยบายเงินทุนเคลื่อนย้าย ที่ให้มีการเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป อนึ่ง ในสภาวะการณ์ที่เงินทุนเคลื่อนย้ายมีแนวโน้มผันผวนสูง จากปัญหาวิกฤติการเงินโลก ซึ่งส่งผลให้ค่าเงินต่างๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วทันนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะผู้ส่งออก ผู้นำเข้าและผู้ที่มีเงินกู้เป็นสกุลเงินต่างประเทศ ควรจะบริหารความเสี่ยงโดยทำประกันความเสี่ยงไว้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงข้ามกับที่ได้คาดไว้

ในเรื่องสภาพคล่อง ซึ่งบางท่านอาจกังวลว่ามีเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยหรือไม่นั้น ดิฉันขอย้ำว่า สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ยังมีเพียงพอสะท้อนจากอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก (รวมตัวแลกเปลี่ยน B/E) ที่ร้อยละ 88.7 ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2551 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสภาพคล่องส่วนเกินในระบบยังสามารถรองรับความต้องการทางธุรกิจทั้งของภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยก็จะดูแลให้ระบบสถาบันการเงินและตลาดเงินมีสภาพคล่องเพียงพออย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม หลายท่านที่ทำธุรกิจอาจเห็นว่าธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อจนทำให้สภาพคล่องของท่านตึงตัว ในเรื่องนี้คงมีความจำเป็นที่ผู้ประกอบการทุกประเภท รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ จะเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น เมื่อเห็นความเสี่ยงมากขึ้น เพราะธนาคารพาณิชย์เองก็ต้องดูแลเงินฝากที่รับจากประชาชนไม่ให้เสียหาย ในส่วนนี้ดิฉันเห็นว่า มาตรการของรัฐที่จะดำเนินการโดยการกำกับเงินกู้ และสนับสนุนสินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผ่านธนาคารของรัฐจะสามารถบรรเทาอุปสรรคด้านสภาพคล่องของธุรกิจได้ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ก็ยังคงต้องพยายามดูแลลูกค้าของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อประดับประดาลูกค้า ซึ่งเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจและต่อธนาคารพาณิชย์เองด้วยที่หนี้ไม่เสียเพิ่มขึ้น ในระยะต่อไป เมื่อความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้น ก็เชื่อว่าสภาพคล่องของธุรกิจจะปรับตัวดีขึ้นตามมา

ในเรื่องต้นทุนการดำเนินงานธุรกิจนั้น ท่านคงเห็นพ้องกันว่า ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐต้องดำเนินการเพื่อให้ต้นทุนลดลง ธนาคารแห่งประเทศไทยได้สังเกตเห็นความจำเป็นในข้อนี้ และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดอุปสรรคและต้นทุนในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน ที่เกี่ยวพันกับการวิวัตตเงินตราต่างประเทศ ระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงินที่ธนาคารดูแลอยู่ โดยในส่วนของแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงินซึ่งเป็นแผนดำเนินการต่อเนื่องไปถึงปี 2553 เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการโอนเงินและชำระเงินของภาคธุรกิจและประชาชนนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และคาดว่าแผนดังกล่าวจะช่วยเพิ่มพูนขีดความสามารถทางการแข่งขันของภาคธุรกิจให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งหมายให้แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 เริ่มดำเนินการได้ในปี 2552 นี้ ซึ่งจะมีมาตรการต่างๆ เพื่อลดต้นทุนของธุรกรรมการเงิน ส่งเสริมการแข่งขัน ให้ระบบสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพและภูมิคุ้มกันที่ดีขึ้น ตลอดจนประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงมากขึ้น มาตรการเหล่านี้แม้จะยังไม่

เห็นผลในระยะสั้น แต่ก็เป็นที่เราละเลยไม่ได้ เพราะการเตรียมความพร้อมของระบบอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญที่จะเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เศรษฐกิจในปี 2552 จะมีความท้าทายทั้งต่อภาครัฐและเอกชน เราคงหนีไม่พ้นที่จะต้องได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจโลกอีกกระยะหนึ่ง แต่หากเราตั้งอยู่ในความไม่ประมาทและเตรียมรับมือให้พร้อม นอกจากนี้ ที่สำคัญคือ นโยบายเศรษฐกิจการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและนโยบายการคลังมีเป้าหมายเดียวกันในการดูแลเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อรวมกับปัจจัยบวกต่างๆ ที่สนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยยังมีพื้นฐานที่เข้มแข็งอันเป็นผลจากการปรับตัวอย่างต่อเนื่องทั้งของภาครัฐและเอกชนตั้งแต่หลังวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 โดยเฉพาะการไม่ก่อหนี้เกินตัวและการระมัดระวังดูแลความเสี่ยงตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้สร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคธุรกิจ ภาคครัวเรือนและประเทศไทยโดยรวมให้มีความเข้มแข็งพอที่ประเทศไทยจะฟันฝ่ามรสุมเศรษฐกิจไปได้อย่างราบรื่น สามารถกลับมาเติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป”

ที่มา : จากคำแถลงประจำปีของผู้ว่าการต่อสาธารณะ โดย ดร.ธาริษา วัฒนเกส ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย วันที่ 28 มกราคม 2552

